

MËSIMI I TRIDHJETETETË - ТРИЦАТЬ ВОСЬМОЙ УРОК

I. O MALET E SHQIPËRISË!

O АЛБАНСКИЕ ВЕРШИНЫ!

A

Nikollai: Marin, cila nga vjershat e Naim Frashërit të pëlqen më shumë?

Marini: Jo vetëm mua, por të gjithë shqiptarëve u pëlqen më shumë se çdo poezi tjetër fillimi i poemës “Bagëti e bujqësi”. Nuk ka shqiptar që nuk e di atë përmendësh:

*O malet e Shqipërisë! e ju o lisat e gjatë!
Fushat e gjera me lule, që u kam ndër mënt dit' e natë.
Ju bregore bukuroshe e ju lumënjt' e kulluar;
Çuka, kodra, brinja, gërxhe dhe pyje të gjelbëruar...
Ti Shqipëri më jep nder, më jep emrin shqipëtar,
Zëmëren ti ma gatove plot me dëshirë dhe me zjarr.
Shqipëri, o mëma ima, ndonëse jam i mërguar,
Dashurinë tënde kurrë zemëra s'e ka harruar.*

Nikollai: Edhe unë do të përpiqem ta mësoj përmendësh këtë poezi.

B. PEREVOD:

Николай: *Марин, какое из стихотворений Наима Фрашэри нравится тебе больше?*

Марин: *Стихотворение, которое нравится не только мне, но и каждому албанцу, не только из творчества Наима, но и из всей албанской литературы, это начало его поэмы "Стада и пашни". Нет албанца, который не знал бы эти строки наизусть:*

*O албанские вершины, о дубрава молодая,
O цветущие долины! Я живу о вас мечтаю.
Вы, смеющиеся взгорья, пеняющиеся цветами,
Рощи, доли, горы, скалы с ледяными родниками...
Ты, страна орлов, дала мне крылья гордого орла,
Мужество вложила в сердце и любовь в него влила.
Мать Албания! В изгнание боль разлуки сердце гложет,
И любви, тобой внушённой, позабыть оно не может.*

(Перевод Д. Самойлова)

Николай: Я тоже постараюсь выучить эти стихи наизусть.

II. ГРАММАТИКА**СКЛОНЕНИЕ СУЩЕСТВИТЕЛЬНЫХ С ПРИЛАГАТЕЛЬНЫМИ**

Употребляясь обычно с существительными, прилагательные согласуются с ними в роде, числе и падеже. В большинстве случаев прилагательные следуют за существительным, предшествующим обычно артиклем. Например:

O malet e Shqipërisë! e ju o lisat e gjatë!

Fushat e gjera me lule, që u kam ndër mënt dit' e natë.

O албанские горы и вы, высокие дубняки,

O широкие долины, полные цветами, о которых день и ночь я думаю.

Ju bregore bukuroshe e ju lumënjt' e kulluar.

Çuka, kodra, brinja, gërxhe dhe pyje të gjelbëruar..

Вы прекрасные взгорья и вы прозрачные реки,

Вы холмы, вершины, склоны, скалы и зеленеющие леса...

Ниже следуют примеры склонения существительных с прилагательными, предшествующими артиклем.

A. Неопределённые существительные

	<u>Ед. число</u>	<u>Мн. число</u>
<u>М. род</u>		
Им.	(një) libër i mirë	(disa) libra të mirë
Род.	i(e) (një) libri të mirë	i(e) (disa) librave të mirë
Дат.	(një) libri të mirë	(disa) librave të mirë
Вин.	(një) libër i mirë	(disa) libra të mirë
Отл.	(një) libri të mirë	(disa) librave të mirë
	<i>хорошая книга (какая-то)</i>	<i>хорошие книги (какие-то)</i>

<u>Ж. род</u>		
Им.	(një) vajzë e mirë	(disa) vajza të mira
Род.	i(e) (një) vajze të mirë	i(e) (disa) vajzave të mira
Дат.	(një) vajzë të mirë	(disa) vajzave të mira
Вин.	(një) vajzë të mirë	(disa) vajza të mira
Отл.	(një) vajze të mirë	(disa) vajzave të mira
	<i>хорошая девушка (какая-то)</i>	<i>хорошие девушки (какие-то)</i>

B. Определённые существительные

	<u>Ед. число</u>	<u>Мн. число</u>
<u>М. род</u>		
Им.	libri i mirë	librat e mirë
Род.	i(e) librit të mirë	i(e) librave të mirë
Дат.	librit të mirë	librave të mirë
Вин.	librin e mirë	librat e mirë
Отл.	librit të mirë	librave të mirë
	<i>(та) хорошая книга</i>	<i>(те) хорошие книги</i>

Ж. рол

Им.	vajza e mirë	vajzat e mira
Род.	i(e) vajzës së mirë	i(e) vajzave të mira
Дат.	vajzës së mirë	vajzave të mira
Вин.	vajzën e mirë	vajzat e mira
Тв	vajzës së mirë	vajzave të mira
	<i>(та) хорошая девушка</i>	<i>(те) хорошие девушки</i>

УПРАЖНЕНИЕ 1.

Слова в скобках поставьте в нужном падеже:

Образец: Nikollai dhe Marini janë (shokë të mirë).

Николай и Марин - хорошие друзья.

Nikollai dhe Marini janë shokë të mirë.

1. Zana është (vajzë e mrekullueshme).

Зана - замечательная девушка.

2. Motrat e Marinit janë (vajzë e sjellshme).

Сёстры Марина вежливые девушки.

3. Zana është (vajzë e re) me (fytyrë të qeshur).

Зана молодая девушка со смеющимся лицом.

4. Në Shqipëri ka shumë (vende të bukura).

В Албании много красивых мест.

5. Marini ka blerë mjaft (libra të rinj).

Марин купил много новых книг.

СЛОВАРЬ:

vjersh/ë, -a - стихотворение	kodër, -ra - холм
krijimtari, -a - творчество	brinj/ë, -a - скат
letërsi, -a - литература	gërxxh, -i - скала
fillim, -i - начало	pyll, -i - лес
poem/ë, -a - поэма	gjelbëruar (i, e) - зелённый
bagëti, -a - стада	këndoj - петь, воспевать
bujqësi, -a - сельское хозяйство	ushqej - питать, кормить
di përmendësh - знать наизусть	më jep nder - дать, принести честь
mal, -i - гора	gatuaj - готовить
lis, -i - дуб	dëshir/ë, -a - желание
gjatë (i, e) - высокий, длинный	zjarr, -i - огонь
fush/ë, -a - поле	ndonëse - хотя
gjerë (i, e) - широкий	mërguar (i, e) - в изгнание
kam ndër mënt - вспоминать, у меня на уме	dashuri, -a - любовь
ditë e natë - день и ночь	zem/ër, -ra - сердце
bregore, -ja - взгорье	harroj - забывать
bukurosh, -i/e - красавец/красавица	mësoj përmendësh - выучить наизусть
kulluar (i, e) - прозрачный	mrekullueshëm (i, e) - замечательный
çuk/ë-a - вершина	sjellshëm (i, e) - вежливый
	fytyrë e qeshur - смеющееся лицо